Od-tworzy? przesz?o??. Kult czumba na Madagaskarze - wystawa zdj?? w IEiAK

Od-tworzy? przesz?o??. Kult czumba na Madagaskarze - wystawa zdj?? w IEiAK

Od 14 wrze?nia w budynku IEiAK na ul. ?urawiej 4 mo?na obejrze? wystaw? zdj?? autorstwa dr Karoliny Marcinkowskiej.

Z powodu ogranicze? zwi?zanych z Covid-19 utrudniaj?cych obejrzenie wystawy bezpo?rednio, cz??? fotografii z wystawy publikujemy na stronie.

Kategorie: IEiAK
Wystawa

W j?zyku malgaskim **Madagaskar** to *Tanindrazana* – wyspa przodków. Duchy przodków obecne s? w ?yciu codziennym Malgaszy, podczas ?wi?t, a nawet w snach. To dla nich powstaj? rze?by nagrobne *alo-alo*, odnawia si? grobowce i organizuje *famadihana* – powtórne pochówki po??czone z radosnym ?wi?towaniem. W?ród ludu Sakalawa duchy przodków królewskich „zamieszkuj?" cia?a wybranych przez siebie kobiet-medium i spotykaj? si? „na ?ywo" z potrzebuj?cymi porady w kwestiach zdrowotnych, mi?osnych czy finansowych. Kameralny rytua? ow?adni?cia przez duchy przodków ***czumba***, to performatywne ?wi?towanie tera?niejszo?ci oraz kreatywne od-tworzenie historii – zarówno tej zapami?tanej, jak i wyobra?onej. *Czumba* jest ?yw?, otwart? form? bezpo?redniego i aktywnego podtrzymywania pami?ci o *mpanjaka* (królewskich przodkach) i realnego korzystania z ich *hasina* (si?y, mocy) w celu wzmocnienia *vintana* (przeznaczenia) ?yj?cych.

Zdj?cia pochodz? z bada? doktorskich autorki prowadzonych w mie?cie Mahajanga na Madagaskarze w latach 2007-2009. Owocem bada? jest m.in. ksi??ka o tym samym tytule wydana przez WN Katedra w 2016 roku.

Opisy do zdj??:

Fot. 1. *Mpanjaka* (król) Andrenkindraza – jeden z najpopularniejszych *czumba* (medium). Istotna jest nie tyle jego historia, ile jego *hasina* (moc) i atrybuty: czerwony fez i oko oznaczone bia?? glink?.

Fot. 2.2. Fragment rytua?u *famadihana* (dos?. „obracanie ko?ci") – powtórnego pochówku. Odbywa si? on zgodnie z zaleceniami *mpisikidy* (astrologa, wró?bity) zazwyczaj ok. pi?? lat po pogrzebie. Cia?o wyjmuje si? z grobowca, wznosi si? go do s?o?ca, ?wi?tuje si? i ta?czy.

Fot. 4.1. „Zamieszkiwanie" (mianjaka) cia?a medium przez ducha czumba rzadko ma znamiona tzw. transu. Jest uznawane za technik?, dzi?ki której duch – nazywany te? wiatrem, oddechem (rivotra) – wchodzi w cia?o, zast?puj?c na czas rytua?u dusz? medium. Jedn? z metod u?atwiaj?cych wej?cie ducha w cia?o jest ziewanie. Na czas „zamiany" dusz (tymczasowej ?mierci medium), przykrywa si? jej cia?o tkanin?.

Fot. 5. Czumba (duch) Andrenkindraza w charakterystycznym dla siebie nakryciu g?owy (talbot) i ozdobnej tkaninie (lamba). Oznaki namalowane bia?? glink? na twarzy i ciele s? swoist? „map?" jego minionego ?ycia: przebytych chorób b?d? doznanego cierpienia. Chroni? te? cia?o medium przed bólem i wyczerpaniem.

Fot. 6.1. Nieostro?? wizerunku czumba na zdj?ciu wed?ug rozmówców ?wiadczy o obecno?ci ducha w ciele medium. Spotkanie z czumba jest okazj? do skorzystania z m?dro?ci przodków i z?o?enia im ho?du; spe?nia równie? funkcje towarzyskie i ??czy przesz?o?? z tera?niejszo?ci?.

Fot. 7.1. Spotkanie z czumba. Atmosfera rytua?u jest intymna i naturalna, mimo ?e klient jest ?wiadomy pochodzenia, wysokiej pozycji i mocy czumba.

Fot. 8.1. Sikidy to technika wró?biarska pochodz?ca z tradycji arabskich. Polega na odczytywaniu znacze? z uk?adu nasionek z drzewa fany. Ka?dy z pionowych rz?dów sk?ada si? z szesnastu figur o dwóch mo?liwych, binarnych konfiguracjach (jedno b?d? dwa nasionka). Rz?dy i kolumny maj? swoje „imiona" i odpowiadaj? za poszczególne dziedziny ?ycia.

Fot. 9.2. Do odczytywania przysz?o?ci, wyja?niania przesz?o?ci i znajdywania odpowiedzi na pytania klientów mog? s?u?y? zarówno tradycyjne techniki wró?biarskie, jak i karty z wizerunkami gwiazd filmowych.

Adres URL ?ród?a: https://etnologia.uw.edu.pl/aktualnosci/od-tworzyc-przeszlosc-kult-czumba-na-madagaskarze-wystawa-zdjec-w-ieiak